

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 120/05-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. septembra 2005 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť J. S., bytom B., zastúpenej advokátom Mgr. O. K., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 322/01 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 322/01 **p o r u š i l** základné právo J. S., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 322/01 **p r i k a z u j e** konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. J. S. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava II p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. J. S. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 5 310 Sk (slovom päťtisíc tristodesať slovenských korún), ktorú je Okresný súd Bratislava II p o v i n n ý vyplatiť na účet jej právneho zástupcu Mgr. O. K., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. júna 2005 doručená sťažnosť J. S., bytom B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom Mgr. O. K., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 322/01.

Sťažovateľka okrem vyslovenia porušenia základného práva podľa označených článkov ústavy a dohovoru žiadala, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov, priznal jej finančné zadosťučinenie vo výške 70 000 Sk a uložil okresnému súdu povinnosť náhrady trov právneho zastúpenia vo výške 5 310 Sk na účet jej právneho zástupcu.

3. Ústavný súd 22. júna 2005 prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie uznesením č. k. I. ÚS 120/05-12.

4. Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Preto ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, lebo vzhľadom na charakter veci nemožno od ústneho pojednávania očakávať jej ďalšie objasnenie.

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti a k nej pripojených písomností, vyjadrení účastníkov konania a spisu okresného súdu sp. zn. 17 C 322/01 zistil nasledovný priebeh a stav konania:

1. Sťažovateľka 8. augusta 2001 podala okresnému súdu návrh na „rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu – dcére V. S.“ proti odporcovi P. S. z B.

2. Na výzvu okresného súdu z 19. septembra 2001 sťažovateľka 4. novembra 2001 uhradila súdny poplatok za návrh.

3. Okresný súd 27. novembra 2001 stanovil termín pojednávania na 14. január 2002. Súčasne predložil návrh odporcovi na vyjadrenie, požiadal sťažovateľku a aj odporcu o predloženie potvrdenia o ich príjmoch za posledných 12 mesiacov. Za kolízneho opatrovníka maloletého dieťaťa ustanovil Okresný úrad B., odbor sociálnych vecí.

Zamestnávateľ sťažovateľky predložil 3. januára 2002 potvrdenie o jej príjmoch a odporca 31. decembra 2001 vyjadrenie k návrhu.

4. Na pojednávaní konanom 14. januára 2002 (za prítomnosti účastníkov a kolízneho opatrovníka) boli k predmetu veci vypočutí účastníci konania. Pojednávanie bolo odročené na 11. marec 2002.

K tvrdeniam sťažovateľky predneseným na pojednávaní predložil odporca 5. marca 2002 svoje písomné vyjadrenia.

5. Na pojednávaní konanom 11. marca 2002 prítomní účastníci konania predniesli vzájomne protichodné tvrdenia k predmetu sporu. Súd odročil pojednávanie na 16. máj 2002 za účelom vypočutia svedkov.

Okresný súd 14. marca 2002 vyzval potápačský klub N. B. na oznámenie mien účastníkov výletu do Egypta v r. 2000 a 2001 (zásielka bola ako nedoručená vrátená 20. marca 2002 späť s poznámkou, že na uvedenej adrese je adresát neznámy)

6. Na pojednávaní konanom 16. mája 2002 (za prítomnosti účastníkov, právneho zástupcu odporcu a kolízneho opatrovníka) boli vypočutí účastníci a svedok.

Súd pojednávanie odročil na neurčito s tým, že kolízny opatrovník vykoná šetrenie pomerov v rodine maloletého dieťaťa a vyžiada si správu o jeho zdravotnom stave.

7. Na požiadanie okresného súdu z 31. mája 2002 podala PhDr. V. K., klinický psychológ z Neštátnej ambulancie psychológie v B., 13. júna 2002 informáciu o zdravotnom stave maloletej. Odporúčala vyšetrenie dieťaťa znalcom z odboru psychológie detí a dorastu.

8. Okresný súd 18. októbra 2002 stanovil termín pojednávania na 12. december 2002 a požiadal účastníkov o predloženie potvrdení o ich aktuálnych zárobkoch. Súčasne požiadal kolízneho opatrovníka o predloženie správy o výsledku šetrenia v rodine maloletej.

9. Splnomocnený právny zástupca sťažovateľky 27. novembra 2002 nahliadol do súdneho spisu a podaním z 9. decembra 2002 navrhol doplnenie dokazovania a výsluch svedkov.

10. Na pojednávaní konanom 12. decembra 2002 (prítomní odporca, právni zástupcovia a kolízna opatrovníčka) sa k predmetu veci vyjadrili právny zástupca sťažovateľky, odporca a kolízna opatrovníčka, ktorá predložila záznamy zo šetrení vykonaných 13. novembra 2002 a 9. decembra 2002. Pojednávanie bolo odročené na 27. február 2003.

11. Okresný súd 13. januára 2003 predvolal na pojednávanie stanovené na 27. február 2003 účastníkov a 3 svedkov. Dňa 5. februára 2003 zrušil tento termín a určil nový na 3. apríl 2003, o čom upovedomil vyššie uvedených.

12. Právny zástupca sťažovateľky 24. februára 2003 nahliadol do súdneho spisu a následne predložil súdu návrh na doplnenie dôkazov a stanovisko k niektorým vyjadreniam sťažovateľky.

13. Sťažovateľka 12. marca 2003 predložila súdu „*stanovisko k vyjadreniu odporcu*“.

14. Na pojednávaní konanom 3. apríla 2003 (za prítomnosti účastníkov, ich právnych zástupcov, kolíznej opatrovníčky) boli k predmetu sporu vypočutí účastníci a bol vykonaný

výsluch 3 svedkov: otca odporcu, matky a sestry sťažovateľky. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že sťažovateľka predloží rozvrh svojej pracovnej doby a odporca potvrdenie o zárobku za posledných 12 mesiacov a o dĺžke pracovnej doby.

15. Zamestnávateľ sťažovateľky (Fakultná nemocnica B.) 3. apríla 2003 predložil prehľad jej príjmov od marca 2002 do februára 2003.

16. Okresný súd 10. apríla 2003 požiadal:

- MUDr. M. K. o oznámenie, ktorý z rodičov sprevádzal maloletú na lekárske prehliadky.
- Základnú školu o oznámenie, kto z rodičov sa zaujímal o prospech maloletej a zúčastňoval sa zasadnutí združenia rodičov.

17. Zamestnávateľ odporcu 23. apríla 2003 oznámil súdu jeho príjmy za 1. štvrtrok 2003 a dĺžku jeho pohyblivej pracovnej doby, ako aj jeho príjem za rok 2002.

Základná škola 28. apríla 2003 oznámila, že zasadnutí združenia rodičov sa pravidelne zúčastňuje sťažovateľka.

Praktická detská lekárka 25. apríla 2003 oznámila, že maloletá navštevuje ambulanciu „*takmer výhradne v doprovode matky*“.

Základná škola 30. apríla 2003 oznámila, že „*záujem o výsledky v škole prejavovali obidvaja rodičia*“. O maloletú bolo vždy riadne postarané a matka sa pravidelne zúčastňovala zasadnutí združenia rodičov.

18. Okresný súd 4. júna 2003 stanovil termín pojednávania na 9. september 2003 (predvolania doručil právnym zástupcom účastníkov a kolíznej opatrovníčke).

Zamestnávateľ sťažovateľky 9. júna 2003 informoval súd o jej pracovnej dobe.

19. Pojednávanie 9. septembra 2003 bolo konané za prítomnosti účastníkov a ich právnych zástupcov. Po prednesoch účastníkov bolo pojednávanie odročené na neurčito s tým, že bude nariadené znalecké dokazovanie.

Okresný súd uznesením z 12. septembra 2003 ustanovil znalca z odboru psychológie, odvetvia klinická psychológia, PhDr. J. J. a uložil jej vypracovať znalecký posudok v lehote 60 dní. Účastníkom bola uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania.

Ustanovená znalkyňa (klinický psychológ) 24. septembra 2003 vzniesla námietku svojej nekompetentnosti vyjadrovať sa v oblasti „*poradenskej psychológie*“.

20. Sťažovateľka 9. októbra 2003 podala proti uzneseniu (povinnosti zložiť zálohu) odvolanie. Súdny spis bol predložený Krajskému súdu v Bratislave 31. októbra 2003.

21. Okresnému súdu bolo 26. februára 2004 doručené rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave zo 16. februára 2004, ktorým potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa (druhostupňové rozhodnutie bolo doručené účastníkom 11. marca 2004, resp. 28. apríla 2004).

22. Súdom ustanovená znalkyňa 13. júla 2004 opätovne oznámila súdu svoju nekompetentnosť na vykonanie znaleckého dokazovania.

23. Okresný súd 26. júla 2004 zrušil svoje uznesenie z 12. septembra 2003 a za znalca ustanovil PhDr. Š. M. zo strediska sociálnej a psychologickéj prevencie. Súdny spis bol znalcovi zaslaný 20. septembra 2004 a vyhotovenie znaleckého posudku urgované 12. januára 2005.

24. Súdny znalec predložil znalecký posudok č. 04/05 okresnému súdu 6. mája 2005. Účastníkom a kolíznej opatrovateľke bol doručený 22. júna 2005 so žiadosťou o vyjadrenie v lehote 30 dní.

Uznesením z 13. júna 2005 rozhodol okresný súd o znalečnom (uznesenie bolo doručené účastníkom a znalcovi 28. júna 2005).

III.

1. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 322/01 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných prietahov (...)“, resp. práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola (...) v primeranej lehote prejednaná (...) súdom (...), ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...)“.

2. Poverená predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr. 2119/05 z 5. augusta 2005 uviedla: „... *pokiaľ ide o vecnú stránku sťažnosti po oboznámení sa*

s obsahom spisu som vo veci nezistila žiadne prietáhy v konaní a preto považujem sťažnosť za neopodstatnenú...“

3. Sťažovateľka v stanovisku z 24. augusta 2005 prostredníctvom svojho právneho zástupcu k vyjadreniu okresného súdu uviedla: *«(...) Okresný súd Bratislava II vo svojom vyjadrení stručne uvádza, že nezistil žiadne prietáhy v konaní a preto považuje sťažnosť za neopodstatnenú. Sme toho názoru, že Okresnému súdu Bratislava II v danom konkrétnom prípade chýba aspoň kúsok sebakritiky, pretože jednak:*

- v danej veci došlo preukázateľne k zbytočným prietáhom v konaní a to hneď niekoľkokrát, o čom svedčí i doložená judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky v obdobných veciach ako i samotná dĺžka tohto konania bez rozhodnutia vo veci samej,

- navrhovateľka sa v uvedenej veci obrátila na predsedu Okresného súdu Bratislava II ešte v októbri minulého roku, pričom jej žiadosť o pomoc bola de facto bezdôvodne odmietnutá (navyše vybavenie jej veci bolo vykonané v rozpore s ustanoveniami §§ 24 a 25 zákona č. 80/1992 o štátnej správe súdov). Sudkyňa poverená zastupovaním predsedníčky okresného súdu navrhovateľke bez ďalšieho iba oznámila, že „nemôže zaujať stanovisko, nakoľko spis sa nachádza u znalca“ čo i vzhľadom na obsah listu navrhovateľky by sa dalo považovať ako neúcta k občanovi v núdzi, najmä keď bolo v právomoci predsedu súdu (a malo by byť i jeho morálnou povinnosťou – nehovoriac už o zákonnom postupe podľa vyššie spomenutého zákona) aspoň dohliadnuť na ďalší postup súdu v uvedenej veci tak, aby nedochádzalo k zbytočným prietáhom v konaní. O zlyhaní v uvedenej veci svedčí i skutočnosť, že k ďalším zbytočným prietáhom v konaní došlo i po odmietnutí pomoci navrhovateľke.

V zmysle predmetnej Ústavnej sťažnosti preto týmto žiadame, aby vzhľadom i na vyššie uvedené skutočnosti Ústavný súd Slovenskej republiky preskúmal konanie Okresného súdu Bratislava II a vyhovel sťažnosti sťažovateľky v jej veci (...)»

4. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci

v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Judikatúra ESLP a ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

4.1. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom posúdenia je konanie o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu Veronike, narodenej 21. januára 1994, ktoré sa začalo 8. augusta 2001 a dosiaľ (po vyše štyroch rokoch) nebolo na súde prvého stupňa meritórne rozhodnuté.

4.2. Pokiaľ ide o kritérium „zložitost' veci“, ústavný súd bral do úvahy aj v posudzovanom prípade skutkový stav veci a platnú právnu úpravu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 92/97 a iné) relevantnú pre rozhodnutie. Na základe týchto hľadísk predmetné konanie nehodnotil ako právne a ani skutkovo zložité konanie, ktorého doterajšia dĺžka by bola zásadne ovplyvnená, resp. závislá od zložitosti veci.

4.3. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, správania s'ťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mohla byť osobitne zohľadnená v neprospech s'ťažovateľky pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom.

4.4. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné prietahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu vrátane významu predmetného konania pre jeho účastníkov.

4.4.A Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že konanie v posudzovanej veci od jej nápadu 8. augusta 2001 trvá dosiaľ na súde prvého stupňa bez jej meritórneho rozhodnutia už vyše 4 rokov. Túto dobu vzhľadom na predmet konania pred okresným súdom (rozvod manželstva a úprava práv a povinností k maloletému dieťaťu), jeho význam pre sťažovateľku a jej maloletú dcéru, ako aj skutkové zistenia vyplývajúce zo súdneho spisu sp. zn. 17 C 322/01 považuje ústavný súd v danom prípade za neprimerane dlhú.

Okresný súd totiž až na treťom pojednávaní konanom 16. mája 2002 požiadal opatrovníka o vykonanie šetrenia pomerov v rodine maloletého dieťaťa a až 31. mája 2002 požiadal klinického psychológa o informáciu o zdravotnom stave maloletej. Aj napriek odporúčaniam psychológa z 13. júna 2002, aby maloletá bola vyšetrená znalcom z odboru psychológie detí a dorastu ustanovil okresný súd až 12. septembra 2003 znalkyňu z odboru psychológie, odvetvia klinickej psychológie, ktorá však namietla (24. septembra 2003 a opätovne 13. júla 2004) svoju nekompetentnosť vyjadrovať sa v oblasti „*poradenskej psychológie*“, v dôsledku čoho okresný súd 26. júla 2004 (teda po vyše dvoch rokoch od odporúčania vykonať odborné vyšetrenie) ustanovil na vykonanie znaleckého dokazovania znalca zo strediska sociálnej a psychologickkej prevencie, ktorému zaslal súdny spis 20. septembra 2004. Znalecký posudok bol predložený okresnému súdu (aj napriek 60-dňovej lehote stanovenej znalcovi) až 6. mája 2005 a zaslaný účastníkom 22. júna 2005 na vyjadrenie (pozri vyššie body 6, 7, 19, 22, 23 a 24 II. časti odôvodnenia).

Aj z ďalších skutočností vyplývajúcich zo súdneho spisu sp. zn. 17 C 322/01 ústavný súd nadobudol presvedčenie, že okresný súd vzhľadom na predmet posudzovanej veci nevenoval náležitú pozornosť urýchlenému odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka a jej maloletá dcéra od podania návrhu na začatie konania dosiaľ nachádzajú (pozri nižšie bod 6.1 III. časti odôvodnenia). Okresný súd dosiaľ vykonal 6 pojednávaní (14. január 2002, 11. marec 2002, 16. máj 2002, 12. december 2002, 3. apríl 2003, 9. september 2003 a bez uvedenia dôvodov zrušil termín pojednávania stanoveného na 27. február 2003), všetky za prítomnosti účastníkov, ich právnych zástupcov a kolízneho

opatrovníka, a vypočul na nich predvolaných svedkov. Okresný súd mal už v decembri 2002 k dispozícii správy kolízneho opatrovníka o výsledku šetrenia pomerov v rodine maloletej, v apríli 2003 mal k dispozícii informácie od obvodnej detskej lekárky a zo základných škôl informácie o starostlivosti rodičov o maloleťu, ako aj informáciu z pracoviska sťažovateľky a odporcu (vrátane ich príjmov), avšak napriek tomu nevykonal účinné procesné kroky zamerané na urýchlené rozhodnutie v merite veci (pozri vyššie body 1, 4, 5, 6, 10, 11, 14, 15, 17, 19 II. časti odôvodnenia).

4.4.B V postupe okresného súdu v predmetnej veci zistil ústavný súd nečinnosť v období od 13. júna 2002 (informácia o zdravotnom stave maloletej) do 18. októbra 2002 (nariadenie pojednávania), t. j. v trvaní štyroch mesiacov, od 24. septembra 2003 (súdom ustanovená znalkyňa namietala svoju nekompetentnosť) do 26. júla 2004 (súd ustanovil nového znalca), t. j. v trvaní vyše šiestich mesiacov (po odpočítaní doby, keď bol súdny spis na odvolacom súde), a od 20. novembra 2004 (uplynutie 60-dňovej lehoty stanovenej znalcovi na vypracovanie znaleckého posudku) do 22. júna 2005 (zaslanie znaleckého posudku účastníkom na vyjadrenie), t. j. v trvaní siedmich mesiacov (doba, počas ktorej vykonal okresný súd jediný procesný úkon – urgovanie znalca 12. januára 2005).

Na základe skutočností uvedených v bodoch 4.4.A a 4.4.B tejto časti odôvodnenia ústavný súd kvalifikuje doterajší postup okresného súdu v posudzovanom konaní ako postup nesmerujúci k urýchlenému odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka a jej maloletá dcéra počas doterajšieho priebehu konania (o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletemu dieťaťu) nachádza. Ústavný súd konštatuje, že v predmetnom konaní došlo k priesťahom, ktoré neboli spôsobené zložitou vecou ani správaním účastníkov konania, ale postupom okresného súdu.

Podľa názoru ústavného súdu občianske súdne konanie, ktoré bez meritórneho rozhodnutia súdu prvého stupňa trvá (vzhľadom na predmet konania na okresnom súde) tak dlho, ako je tomu v danej veci, je potrebné považovať za konanie nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Táto zdĺhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutých osôb do tej miery, že sa

ich právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (napr. I. ÚS 66/03).

4.5. Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

5. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

6. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie (čl. 127 ods. 2 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

6.1. Sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadost'učinenie vo výške 70 000 Sk z dôvodov:

«(...) 1. Predmetné súdne konanie trvá už 4 roky, z čoho 1,5 roka „stojí“ iba na vypracovaní znaleckého posudku, ktoré hoci vôbec nemuselo byť nariadené (keďže vôbec nemôže ovplyvniť jednoznačné dôkazy preukázané navrhovateľkou resp. ich môže iba potvrdiť), malo byť nariadené už na pojednávaní 03. 04. 2003 a teda do konca roku 2003 mohol byť vypracovaný nielen znalecký posudok, ale ukončené konanie vo veci samej.

2. Horeuvedené zbytočné prietahy v konaní navrhovateľka žiadnym spôsobom nezapríčinila a naopak sa snažila doložením rozsiahleho dôkazového materiálu preukázať ňou tvrdené skutočnosti, aby mal súd bez ďalšieho relevantné podklady na rozhodnutie vo veci samej.

3. Zbytočné prietahy a oddaľovanie konečného rozhodnutia vo veci značne negatívne vplýva psychicky na samotnú navrhovateľku, keďže napriek tomu, že jednoznačne

preukázala všetky skutočnosti potrebné na rozhodnutie súdu vo veci samej, stále nebolo vo veci rozhodnuté. Stále neukončené konanie taktiež zabraňuje navrhovateľke riadne si usporiadať fungovanie svojej domácnosti keď:

- vzhľadom na to, že stále nie je rozvedená nemôže si usporiadať svoje majetkové pomery a vzhľadom na predchádzajúce negatívne manželské spolužitie je nútená už 3 roky bývať s dcérou v podnájmoch (čo nie je najvhodnejšie prostredie pre výchovu maloletého dieťaťa), zatiaľ čo jej manžel si užíva spoločný 4-izbový byt. Tieto skutočnosti navrhovateľka uvádzala súdu i vo svojej sťažnosti, kde tiež uviedla, že napr. vzhľadom na to že stále nie je rozvedená, nemôže bez manžela vôbec získať hypotekárny úver, ktorý by jej mohol pomôcť riešiť si túto nelichotivú bytovú otázku,

- keďže vec stále nie je rozhodnutá odporca jej prispieva na domácnosť iba sumou 3.000,- Sk, ktorá už dlhú dobu vôbec nepostačuje na pokrytie časti výdavkov na maloletú na ktorých by sa mal podieľať otec (počas schválenia rodičovskej dohody maloletá ešte nebola školopovinná). Návrh na zvýšenie výživného navrhovateľka nepodávala práve iba kvôli tomu, že v rozvodovom konaní malo byť každú „chvíľu“ rozhodnuté vo veci samej, vzhľadom na čo by bol takýto jej návrh právne nedôvodný,

- neukončené konanie, taktiež narušá riadny chod domácnosti a negatívne vplýva na výchovu a psychiku maloletej dcéry, ktorú sa odporca často rôznymi spôsobmi snaží využiť na svoje účely a obracať voči navrhovateľke, čo tiež neprispieva k riadnemu usporiadaniu rodinných vzťahov. (...))»

6.2. Vzhľadom na okolnosti danej veci (najmä na jej predmet a význam pre účastníkov konania) ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa cit. ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky (pozri body 4.1 až 4.4 tejto časti), ako aj na predmet konania považuje za primerané vo výške 20 000 Sk.

6.3. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

7. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Úspešnej sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom. Advokát vykonal tri úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, písomné podanie (sťažnosť) z 20. apríla 2005 a vyjadrenie z 24. augusta 2005. Odmena za jeden úkon právnych služieb (v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, t. j. 1/6 z výpočtového základu 15 008 Sk) je 2 501 Sk, čo predstavuje spolu s režijným paušálom 150 Sk sumu 2 651 Sk. Odmena advokátke za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom predstavuje spolu sumu (za tri úkony právnych služieb) 7 953 Sk. Keďže sťažovateľka žiadala „*uhradiť trovy konania vo výške 5 310 Sk*“ ústavný súd rozhodol v súlade s jej návrhom.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

8. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „*právoplatnosťou rozhodnutia*“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. septembra 2005

